

835 (*crux, cum litteris adscriptis S R Q A*) quisquis ardua turrium miraris
culmina | vestibulumq. urbis duplici porta firmatum, | dextra levaq. binos
porticos arcus, | quibus superum ponitur camera curva convexaq.¹: | Comen-
ciolus² sic haec iussit patricius, | missus a Mauricio Aug. contra hostes
barbaros, | magnus virtute magister mil. Spaniae |

Sic semper Hispania tali rectore laetetur, |

Dum poli rotantur dumq(ue) sol circuit orbem. |

Ann. VIII Aug.³ ind. VIII.⁴

Carthagine nova (II 3420 descr. Huebner). — 1) *Portam, quae cum turribus iuxta positis hic describitur, non multum diversam fuisse a portis oppidorum ex Romana aetate superstitibus recte notavit Huebner.* — 2) *Hic vir passim memoratur apud Theophylactum Simocattam (inde sua habet Theophanes chronogr., I p. 253 seq. ed. de Boor cf. II p. 659); occisus est una cum Mauricio a. 602. De expeditione eius Hispanica praeterea nihil traditur.* — 3) *Annus octavus Mauricii Augusti fuit 13 Aug. 589/590.* — 4) *Indictio octava, quae sola incidit in Mauricii regnum, est 1 Sept. 589/590.* — *Titulus videtur incisus ante finem anni 589, si vere Comenciolus eo anno in Thraciam missus est (cf. Clinton fast. Rom. II p. 152).*

836

[imp. Caesar]. Gipid. pius fel. incl. vict. a[c triumph. semper Aug.]
. fuisse ad necessariam in
. [a]quaeductuum eiusd. civi[tatis].
. [co]nstitutata Smaragdum¹ v

Ravennae (XI 11 vidit Bormann). — 1) *Smaragdus exarchus Ravennae fuit ab a. 585 usque ad a. 588, iterumque ab a. 602 ad a. 609 (cf. Paulus hist. Lang. 5, 18. 26. 4, 23. 28. 52), imperator igitur, cuius nomine titulus positus est, aut Mauricius fuit aut Phocas. Ad illum revocavit titulum Bormann propterea quod illum appellatione Gepidici² usum esse constat ex epistula eius ad Childebertum regem Francorum (edita a Duchesnio hist. Franc. script. I p. 872 et postea ab aliis), cuius hoc est initium: in nomine domine dei nostri Iesu Christi imperator Caesar Flavius Mauricius Tiberius fidelis in Christo mansuetus maximus beneficus pacificus Alamannicus Gothicus Anticus Alanicus Vandalicus Herulicus Gipidicus Africus pius felix inclytus victor ac triumphator semper Augustus Childeberto viro glorioso regi Francorum.* — *Ceterum exiguum tantum tituli partem superesse apparet.*

837 + optimo clementiss[imo piissi]moque | principi, domino n. F[ocae¹
imperat]ori | perpetuo, a d(e)o coronato, [t]riumphatori | semper Augusto, |
Smaragdus ex praepos. sacri palatii | ac patricius et exarchus Italiae², |
devotus eius clementiae, | pro innumerabilibus pietatis eius | beneficiis, et
pro quiete | procurata Ital. ac conservata libertate, | hanc sta[tuam maie-
sta]lis eius | auri splend[ore fulgen]tem huic | sublimes colu[m]na[e ad]
perennem | ipsius gloriam imposuit ac dedicavit, | die prima mensis Augusti,
indict. und.³, | p. c.⁴ pietatis eius anno quinto.⁵

Romae in foro in basi columnae omni tempore visae, sed basis cum inscriptione eruderata est anno demum 1815 (VI 1200). Qui nuper inscriptionem repositam esse in locum antiquioris erasae affirmavit indeque conclusit, in columna olim alii dedicatam iussu Smaragdi statuam Phocae collocatam esse, Nicholsius (Archaeologia